

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
GRADEA
Hajta M. Viteazul
(Nagyipactér) 11/6
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNK

ZSIDÓ HETILAP

Előfizetési árak:
BELFÖLDÖN
1 évre . . . 160 L.
1/2 „ . . . 80 „
1/4 „ . . . 40 „
KÜLFÖLDÖN
1 évre
Magyarország P. 10.
Slovensko . . . Ck 60.
Austria . . . S. 15.
Jugoszlávia . . . D. 100.

Nem kell egyetem!

A háboru előtti ember ideológiájában úgy élt az ifjúság, és főként az egyetemi ifjúság szerte a világon, mint a haladásnak, a progressziónak bátor harcosai. A 48-as időkben ők tartották mindenütt a szabadság, testvériség és egyenlőség zászlaját magasra. Ők voltak a haladás, a modernség igazi hirdetői, kik a multon való rágódás helyett, az „öregék“ maradiságával szemben, az emberiség jobb kulturájáért, jobb és szabadabb életéért küzdöttek.

A háboru után a nacionalista eszme felszínrejutásával és tobzódásának folyamánképpen, a diákság, az egyetemi polgárok híres gárdája, a sötétséget, a retrográd irányzatot tüzték ki célként. A nemzeti és vallási türelmetlenség került előtérbe, ez fűtötte az ifjúság érzelmi világát. Türelmetlenség mindennel szemben, ami nem nacionalizmus, bot és fűtkös lett az érv és véres betört fejek hirdetői azt a rettentő metamorfózist, mely egyuttal a huszadik század háboru utáni szegényét is jelentette.

A nagy és szomorú változásnak igazi áldozatai, szerte a világon legelsősorban a zsidók lettek. Wien, Prága, Berlin, Budapest és Bukarest egyetemei a türelmetlenségnek, a vallási gyűlöletnek sasfészeki lettek. A több tudás és a tanulásban leendő érvényesülés helyett mint eszmény a numerusz klauzusz követelése lépett. A zsidó ifjúság ambícióját botokkal hűtötték le, „eltanácsolták“ őket a tudomány csarnokából és a kultura régi bajnokai sárbatiporták az ifjúság igazi szent tradícióit. A francia forradalom vívmányainak tovább építése helyett, az emberi haladás és technikai fejlettség jelenlegi stádiumában anachronizmusnak látszott ezen középkori eszközök igénybevétele. A tulerő harca lett ez a kisebbséggel szemben. Hiába szárnyal az emberi elme fényes bizonyítéka az éteren át, hiába a technikai fejlettség sohanemsejtett tökéletesedése, az emberi lélek visszasüllyedt a több évszázaddal előtti időkbe. És visszasüllyedt legelsősorban az ifjúság lelke, a huszvések lelke, kik mint gyerekek élték át a világegést, és most úgy hiszik, hogy ez a jövőd emberiség utja.

A romániai diákságot is elkapta a nacionalizmus láza. Egy új, megnagyobodott ország konstruktív építésére kellett volna elsősorban összefogniok. Hiszen gyönyörű feladat egy uralkodó nemzet fiának, hogy hazáját munkájával, tehetségével tőle telhetőleg elősegítse. De itt is felütötte fejét az antiszemitizmus szörnyű láza, a háboru utáni szellemi-spányoljárvány, mely annyi új mártírt és áldozatot jelentett a zsidóság millióinak.

Oradea zsidósága már érezte saját magán ennek a nagy járványnak fájdalmas kihatásait. De erről jobb nem emlékezni.

Mi zsidók szívesen felejténék már. De ha fűttyszó hallszik nyilvános előadások keretében, ha a kórus rázendít a zsidóellenes himnuszokra, akkor megint felrémlik a két év előtti mult, háttorzongató emléke. A régi progresszív ifjúság helyett, ekkor a falukról jött, a városi zsidóság ellen sokszor illetékesek által hangolt ifjúság tombol. Szegény ifjak, kik csupán tudásszomjukat hozták tarsolyukban és elkápráznak a ragyogó kirakatoktól, mely mögött a zsidó kereskedő rettentő életküzdéleme viaskodik a gazdasági viszonyok polipkarjaiból való szabaduláért. Nem veszik talán észre, hogy az államnak hasznatható dolgok elemei, a város zsidósága, kik dolgoznak, hogy éljenek, hogy gyermekeiket nevelhessék, kik talán szintén huszvések és kezdik az élet küzdelmeit, sokszor idegenben, kivert kutyaként. És a látszat jólétért, a kirakatokban felgyűlt (hitelbe kapott) földi jókért, melyet ez az ifjúság magának beszerezni nem tud, valami furcsa gondolatátvitellel, a zsidók elleni harcra tüzei őket. Az otthoni primitív életkörülményekre gondol, melyben sokszor szülei tengődnek a kis falvakban, hozzá még néhány professzor rossz indulatu sarkalása, mely az ifjúság tetteiben kirobanni akaró féktelensége; ez okozza aztán az olyan botrányokat, melyből egynéhány zajlott le mostanában e város falai között. S mert a hivatalos tényezők, kik ezt megakadályoz-

hatják idejekorán, ha komolyan gondolják, nem mindig állanak hivatásuk magaslatán (most legutóbb Dr. Reu rendőrprefektus a rendőrtiszteket állásuk elvesztésével fenyegette meg, mely fenyegetés ezután használt is!) ezért történhetnek meg a sajnálatos események. Ez van Kisenevben, ez van Csernovitzban, Jassiban, Clujon és Oradeán is.

Oradea nem egyetemi város. Csak híres és régi jogakadémiája van. De Mosoiu tábornok mindig azzal vigasztalt bennünket, váradiakat, minisztersége idején, hogy legyünk nyugodtak, mi is egyetemet kapunk. Régen, valamikor háboru előtt egy vidéki városnak legfőbb ambícióját az képezte, ha a központi hatalom, egyetemet létesített benne. Ez hasznos volt közgazdasági, kulturális és sok más szempontból. De most más világot élünk. Nekünk eme biztatás után valljuk be, libabőrös lett a há-

tunk. A központi kormányzat mint vívmányt akarta, sőt akarja, az „egyetemi város“ diszjelzőjét megszerezni Váradnak. A most megválasztandó tanács, ne adja programnak és az új polgármester sem! A zsidó tanácsosoknak pedig kötelességük egyenesen harcolni a terv ellen.

Huszonötzernyi zsidó él itt. És úgy hisszük mindnyájunk kívánságát tolmácsoljuk, miko azt mondjuk: *Nekünk nem kell egyetem! Köszönjük de nem kell! Mi félünk a kultura csarnokától! Majd más-kor! Ha majd a diákság régi szelleme visszatér! Ha elmulik a nacionalista mámor. Ha a diákság tanulni fog! Csak tanulni! És engedni fogja, hogy mások is tanuljanak.*

Várad zsidósága köszöni a nagy kegyet. De egyetemre nem reflektál! Köszöni, de nem kér belőle. Épen elég nekünk a jogakadémia...! (L)

A lengyel rabbik konferenciája Varsóban.

A napokban Varsóban lezajlott lengyelországi chasszid és világi rabbik országos konferenciájáról, melyen a leghíresebb chasszid rabbik is résztvettek, csak most kapunk kimerítő híreket. A konferencia néhány napig tartott és szigoruan bizalmas jellegű, sokszor zárt is volt. A konferencia összehívója és a gyűlés szellemi vezetője az ősz Chófé Chájim volt, aki Lengyelország, sőt az egész világ legnagyobb talmud-tekintélye és aki magas kora dacára Vilnából jött erre az alkalomra Varsóba. Chófé Chájim tudvalevőleg az Aguda tagja és egyik vezére ennek az organizációnak, mely a trenungsortodoxiában látja ma is a zsidó jövőt. A konferencia jelentősebb egyéniségei közül kimagaslottak a Gora-Kalvarja, az Alexandrova és a belzi rebek. Ezen világhírű százezer hívekkel rendelkező chasszid rebek részvételével egy konferencián novomot képez és teljesen ujszerű vot. Tudvalevő, hogy a chasszid rebek, eddig tradíciójuk szerint mindegyik külön külön önálló és saját házi politikát folytatott. Pl. a gorakalvarjai rebbe az Aguda hive. Már az alexandrovai kifejezetten Aguda ellenes. A belzi udvar háboru előtt anticionista politikát folytatott és választásokkal a helytartó jelöltjét támogatta. Háboru után a politikától visszavonult. Kivéve a legutóbbi lengyel parlamenti választásoknál, amikor a belzi rebbe egy direkt konferenciát hívott össze a kormányjelölt támogatása érdekében, de eredmény nélkül. A zsidók a zsidó listához maradtak hűek. A határszéleken ugyan ez történt, ahol az Aguda jelöltjei buktak ki, annak ellenére, hogy a gorai rebbe támogatta őket. A zsidó lakosság a zsidó nemzeti listát vitte győzelemre.

A chasszid rebek egymáshoz való viszonya is komplikált állandó torzalkodások, intrikák, sokszor nyílt ellenségeskedések egymás ellen. A konferencia azért is volt szenzációsan érdekes, mert először történt meg, hogy a rebek különböző politikai elvük dacára közös konferenciát tartottak. Sőt a konferencia egyik legfontosabb eredménye volt, egy a fent említett chasszid rebek háromtagu komitéjének megteremtése, mely komitee határozata a további közös akciók számára kötelező lesz.

A konferencián számos világi pap vett részt, közöttük volt képviselők és szenátorok. Tudvalevő, hogy a legutóbbi megjelent miniszteri rendelet a lengyel kultusztörvény javaslattal kapcsolatban a rabbi állások elnyerését bizonyos világi műveltségtől és pedig érettségítől tenné függővé. Ennek végrehajtása esetén Lengyelországban 25 rabbi maradhatna meg állásában. A „szmicha“ kérdését szabályozta a miniszterium olyan formán, hogy csak 25 rabbinak adja meg a szmiche jogát. Érdekes, hogy Lengyelországban egyetlen vallásosan vezetett zsidó középiskola a varsói Mizráchi Tachkemoni gimnázium van, mely azonban a cionizmus miatt a konferencia előtt nem volt szimpatikus. A konferencia 10 éves átmeneti időt követel és világi képzettséget illetőleg, csak lengyel nyelvnek írásban és szóban való bírását tartja fontosnak. Ugy szintén állást foglalt a konferencián, a vallási tanács beállítása ellen is, melyet a tradíciókkal ellentétben állónak tart.

A konferencia vezetőségét, élükön a Chofec Chájim, a belzi és gorai rabbikat a lengyel miniszterelnök, majd a belügy és kultuszminiszterek audencián fogadták, akik készen nyilatkoztak a konferencia határozatait lehetőleg figyelembe venni és rendeletében ilyen szellemben változtatni.

Csendélet Slovenskóban.

A slovenskói orth. hitközségekben nagy az elégedetlenség. Háborognak a kedélyek, ellenfelek, sőt ellenségeként állanak egymással szemben a hitk. pártok. A fegyelmezett, számító, hideg és rideg tót zsidó — lázong, nyugtalan, elégedetlen.

Pozsony, Érsekújvár, Nyitra, Dunaszerdahely sorába lépett most Nagytapolcsány is. A hitközségnek van papja, dájénja, elismert Talmud-Tórája és a — jámborok idegen papot telepítettek le és megbontották a hitk. egységét, békéjét. Hiába a pap könyörgése, a vezetőség erélyessége, a hivatalos körök támogatása, az ellenzék szaporodik, gyarapszik, és nő a machlojko.

Késmárkon a nyitott Orajn Hákodes előtt szóró átkot a késmárkiak hirneves papja az ellenzékre.

Bátorkeszin ezzel szemben a hitk. vezetősége hetvenedik és jámbor, tudós papját úgy akarja lehetetlenné tenni az alig tíz tagból álló hitk. elnöke, hogy — neológgá vedlik, oda akarja áttéríteni községét. Szerencsére a kerület hűségesen kitart nagynevű papja mellett.

Szepesolaszin (Kirchdrauf) elégedetlenek a jámborok Spitzer Lemel rabbival és szefard imagyegysületet alakítottak. A hitk. papjával tiltakozik, de nem boldogul ellenzékével.

De ami Hunfalván (Hunsdorf) történt, az már a vakmerőség netovábbja, ami felháborítja még a leghiggatabbat is, mert hiszen ez már szent Tóránk legsúlyosabb meggyalázása: a hunsdorfi jesiva hallgatói fellázadtak rebbejük ellen! Az európai hírt jesiva európai botrányt rendezett. A Frankfurtba távozott Horovitz rabbi helyére őcsét választottak meg papnak és a jesiva vezetőjének. A jesiva nővendékei miatt, miért nem, lényegtelen, elégedetlenek voltak és szégyell a toll leírni; a rebbet tetteleg bántalmazták! *מי שמע כזאת* És másnap elszéledt az egész jesiva. Ilyen az *השם הילוי*-nek történnie nem szabad.

A szlovenszkói viszonyok ilyen elfajulásáért elsősorban és főleg a vezetőség felelős. Hova fog még fajulni ez a szlovenszkói csendélet?!

(Hagyomány).

Akvizitöröket magas jutalékkal
felvesz a „NÉPÜNK“ kiadóhivatala.

Dr. Lazar Aurel kamaral alelnök levele a Zsidó Választási Blokkhoz.

Megirtuk, hogy az oradeai tanácsválasztásokra a zsidó népkisebbségi alapon álló Zsidó Választási Blokk a Nemzeti Parasztpárttal választási kartell kötött. A város nyugalmas vezetésének és békéjének biztosítására azonban a Zsidó Választási Blokknak a többi kisebbségi pártok, a Magyar és Szociáldemokrata pártokkal, — mely pártok a Nemzeti Parasztpárttal szintén megállapodtak — mint a város összalakosságának megfelelő képviselőletért áldozatot kellett hoznia.

A pártközi megállapodás természetesen nem elégíthet ki bennünket, mert számarányuk szerint egyrészt sokkal több hely illetett volna meg bennünket, másrészt a Blokknak számos, nagyon érdemes képviselője maradt ki a jelölésből. Fajdalommal bár tehát, de az összes számottevő pártok koalíciójára tekintettel, le kell mondanunk számos érdemes képviselőnk munkájáról a városi tanácsba.

Dr. Lázár Aurel maga is belátta, hogy a zsidóság képviseltetése nem számarányához mérten történik, miért is indítatva érezte magát, hogy a következő nyilatkozatot küldje Nussbaum Sámuelhez a Zsidó Választási Blokk elnökéhez:

A városi tanácsválasztási kampagné megindításakor egy egységes városi lista létrejöttének lehetővé tétele végett Önök kerésemre hajlandóknak nyilatkoztak öt hely elfogadására.

Ennek megfelelőleg Önök ezen öt helyre sorrend szerint a következőket jelölték meg: Nussbaum Sámuel, dr. Markovits Ignácz, Wassermann Sándor, dr. Váradi Ödön és dr. Bárdos Imre urakat.

Mint hogy azonban ily módon az egységes lista, megfelelő helyek hiányában nem lett volna megalkotható, dr. Váradi Ödön és dr. Bárdos Imre a részükre biztosított helyekről a pártközi béke érdekében lemondottak.

Ehelyütt készséggel elismerem és leszögezem azt aényt, hogy Önöket számarányuk és súlyuk szerint több hely illette volna meg és így az Önök áldozatkész magatartásukat úgy részemről, mint a közös lista szereplő többi pártok részéről hálás elismerés illeti meg.

Teljes tisztelettel: Dr. Lázár Aurel.

Ezen a héten a kartell pártok egyébként megkezdik városzerte propoganda gyűléseiket. Ennek során a Zsidó Választási Blokk vezetősége, valamint a kartell-lista zsidó jelöltjei, meg fogják találni a módját annak, hogy a zsidó választók valamennyi rétegét az urnák elé vigyék, *Önmagával és a zsidósággal szembeni kötelessége* minden választói joggal rendelkező zsidó férfinak és nőnek, hogy választási igazolványát kivegye és március hó 14-én pénteken le is szavazzon. A választási igazolványokat a választás előtti napig a városházán adják ki, az utolsó napon pedig a Járásbírószágon lehet megkapni.

Minden zsidó testvérünk kötelessége választási igazolványának kiváltása. Aki ezt elmulasztja, vagy más listára szavaz, mint a zsidóság képviselőit magában foglaló kartell listára, az a zsidó szolidaritás és zsidó érdekek ellen vét.

A zsidó Választási Blokk egyébként szombat este a Lloyd kávéház külön helyiségében nagy gyűlést tart, hol Dr. Lázár Aurel polgármester lesz a Zs. V. Blokk vezérszónoka. Ugyancsak szombat este a Zs. V. B. a csillagvárosi és Kolozsvár-uccai zsidóság részére a tanácsválasztások ügyében körzeti gyűléseket tart. A jövő hét folyamán pedig minden este más és más helyen fogja ismertetni célkitűzéseit a városi tanácsban.

Vilmos német császár a vérvád meséje ellen

Március 11-én lesz harminc éve annak, hogy Keletporoszország Konitz nevű városában egy 19 éves, erkölcstelen életéről ismert gimnázista eltűnt a szülői házból s utána nemsokára holtan találták. A halál oka kétségkívül kicsapongásával függ össze: valamelyik vetélytársa megölte. A titokzatos halált azonban kezdettől fogva kihasználta az akkor új lendületnek indult német antiszemita mozgalom és az akkori „Germania”, a „Kreuzzeitung” s egyéb sajtóorgaunumok lázban tartották két évig a német közvéleményt, megmérgezték a nyomozó hatóság lelkületét, amely hatóságok bizonyítékokat akartak szerezni amellett, hogy a kicsapongó diák a kereszténység vértanúja, mert a zsidók a vért vették rituális célokból. Közben Konitzban és környékén pogromok is voltak, természetesen szelidebb, német kiadásban, de épp oly aljas ösztönöktől fűtöttek, mint a cári Oroszországban. A német hatóságok pár hónap múlva mégis csak rendet csináltak, de a büntény részletei nem lettek tisztázva, nem utolsó sorban azért, mert a hatóságok elfogultan kezdték munkájukat és vérvádat akartak konstruálni. A vérvád emléke felújításának időszzerűségét adnak II. Vilmos ex-császár személyi szolgálatára kirendelt detektívnek, Gusztáv Steinhauernek egy német napilapban közölt visszaemlékezései. A detektív a császárt Liebenbergbe kísérte, ahol előkelő urak tárgyalták az affért. Meg kell vallani, írja, hogy az egész társaságban II. Vilmos volt a legjózanabb. Hülyének nevezte az egész esetet s nagyon szomorúnak mondta, hogy befolyásos emberek léteznek, akik ezt a hülyeséget nemcsak kolportálják, hanem még táplálják azzal, hogy nem tesznek ellene semmit. A jelenlévő urak nem voltak a császárral egy véleményen. Ezt természetesen nem merték kifejezésre juttatni, csak arcukon látszott. Az egyik ur mégis bátorságot vett magának s megjegyezte; a zsidók elkülönödnek a keresztényektől és így fel lehet tételezni, hogy titokzatos dolgokat csinálnak. Erre a császár gunyosan felelt: A magasabb zsidó körökben én nyomát sem találtam ilyennemű elkülönülésnek. Sem apám, sem nagyapám nem éreztek előítéletet a zsidókkal szemben. Nagyapámnak egy Kohn nevű zsidó bankára volt, akinek élete végéig tisztelt. Az egész rituális vérvád irigységéből ered, mert a zsidóság jóléte emelkedik. Menjenek csak Amerikába, vagy Angliába, senki sem törődik azzal, zsidó-e valaki vagy sem. Nagybátyámnak, Eduárdnak sok zsidó barátja van. A detektívnek szolgálati okokból el kellett hagyni a termet és így nem hallgathatta végig a további beszédet. Másnap reggel a detektív azt az utasítást kapta, hogy keressen fel Berlinben egy zsidó ügyvédet s az akkori Berlini rabbit, dr. Maybaum Zsigmondot is kérdezze meg: vajon van-e egy zsidó törvény, amelynek értelmében halálbüntetést kap az a zsidó nő, aki keresztény emberhez megy nőül. Kiderült, hogy a vadász társaság tagjai ezzel akarták meggyőzni a császárt, s így ő a dolgot tisztázni akarta. Természetesen a

válasz nemleges volt. Délután háromkor a vadász társaság már tudta a választ, amire a császár megjegyezte: „Nem hittem e bolondságban s csodálkozom, hogy értelmes emberek el tudtak hinni ilyesmit”.

Igy gondolkodott a német császár a világháború előtt 15 évvel. Később, a veszett világháború után a trónját veszített császár a zsidókat okolta mindenért, s legutóbbi megnyilatkozásaiban teljesen elveszett az a józan ember, amilyenek 1900-ban mutatkozott.

Demonstráció a héber nyelv érdekében.

A frankfurti real iskola aulájában nagyszámu hallgatóság előtt egy igen érdekes gyűlés folyt le. Ezen gyűlés résztvevői nagyrészt héberül tartották szónoklataikat, többnyire a héber nyelvről és annak terjesztésének szükségességéről Feuchtwanger kultusz tanácsos nyitotta meg a gyűlést. Rövid héber megnyitója után átadta a szót Rabbi Jonathan Horowitznak (Jeruzsálem), aki előadását „a héber nyelv a Galuth élet különböző korszakaiban” cím alatt tartotta meg. Az előadó folyékony klasszikus nyelven (szefárd kiejtésben) egy óras beszédben vázolta a héber nyelv fejlődését a bibliai időktől a mai napig. A történelmi tudományos részt bibliai és talmudikus forrásokra hivatkozva építette fel. Mint vég konkluziót megállapította, hogy elődeink egy pillanatra sem szünték meg, a Lason Hákodes-t élő nyelvnek tekinteni, mert hisz nemcsak műveiket írták meg ezen nyelven, hanem magán levelezéseiket is mindenkor héberül folytatták. Meg kell állapítani, hogy a palesztinai ortodoxia ma sem viseltetik el-leiszennvel a héber nyelv iránt. Amikor a haifai technikumban tanítási nyelvként a németet akarták bevezetni, a vezető rabbiktól is kértek szakvéleményeket. Ismert Rabbi Chájim Jozsef Sonnenfeld nyílt levele, amelyben hangsúlyozta, hogy a héber nyelv bevezetésével egyedül nem elég, a zsidó szellemet csakis a Tóra intézményes tanítása biztosíthatja. Másrészt a legszigorubbán a héber nyelvet ajánlotta tanítási nyelvnek.

Ezután még Schachnovitz az „Israelit” főszerkesztője tartott előadást Sem Veéverről és beszédben előző szónok véleményéhez csatlakozik.

Dr. S. Ehrmann ugyancsak héberül hangsúlyozza, hogy egy ilyen mozgalmat csakis Sámson Ráfáel Hirsch szellemében lehet vezetni és mint kuriozumot említette meg, hogy birtokában van egy tantervnek, melyet S. R. Hirsch készített el annak idején a héber nyelv tanításáról. Továbbá hangsúlyozza, hogy nem azért ragaszkodunk a Tórához mivel héberül van írva; hanem ellenkezőleg a héber nyelv azért szent, mivel a Tóra héberül van megírva.

Utána pedig Hans Majer a Jesivah képviselőtében jelenti be csatlakozását a mozgalomhoz és felhívja az ifjúságot, hogy támogassák ezen akciót.

Székesfehérvár zsidók nélkül is meg tud élni.

Feld Máttyás a budapesti városiigeti színház igazgatója beadványt intézett Székesfehérvár városi tanácsához, melyben a színház átengedését kérte, hogy fővárosi társulatával bemutassa „Nem tudok én zsidók nélkül élni” című vidám paródiát. A városi tanács azonban elutasította Feld Máttyás kérelmét és megtagadta a színház átengedését azért (s ezt az indoklásban ki is fejtette,) mert Székesfehérvár városi tanácsa a darab címével ellentétben, azon a véleményen van, hogy zsidók nélkül is lehet élni. Nagyváradon ugyanezen okból a román diákok lát-ták szükségét a Városi Színházban tüntetést rendezni, ugyanezen társulat ellen. Nem akarjuk itt Feld Máttyást és darabját védeni, mivel a legérdekesebb a dologban, hogy a szóbanlevő szindarab, nem hogy nem filozemita, sőt abban a zsidóságnak paródikusan való kigunyolása inkább az antiszemitaizmushoz tesz szolgálatot. Jellemző azonban az antiszemita bornirtságra, mely a zsidó név hallatára — bármely formában is jelenik az meg — rögtön, még saját felfogásával azonosan is felhördül.

Heti glosszák.

A magyar bál zsidói

Néhány nappal ezelőtt zajlott le városunkban az úgynevezett Magyar Bál, mely szép meghívót küldött széjjel és amelyben 460 védnököt sorol fel. „Csak” ennyi védnöke volt a bálnak. Megolvastuk a neveket és kihaláztuk belőle a zsidókat. A 460-ból 260 zsidó volt. Érdekes névsor. Szélsőséges asszimilánstól, sőt az egyik váradai hitközség főrabijától, egészen az Aguda elnökéig, mindenkit ott találunk. Nem mondhatják az ott szereplő zsidók, hogy nem tudtak róla, mert előbb megkérdezték őket, hogy van-e valami ellenvetésük az ellen, hogy nevük benne legyen? Hallgatás igenek számított.

Nekünk ezuttal nem a magyar szón van a hangsúly, ha ezt kritizáljuk, hanem a bál szón. Hát minek kell egy főrabbinak fővédnöknek lenni egy bálon. Hát a zsidó nőgyelet, vagy a zsidó árvaház bajain szerepelt-e egyszer is védnökként? Vagy az Aguda vezetője volt valaha báli védnök? Hát minek ezuttal?

Rov-minjen zsidó volt. Több volt a zsidó védnök, mint a nem zsidó. Igaz, hogy a budapesti vitézi bálon egyetlen zsidó sem vehetett részt, meg jónéhány bálon be sem léphet az ajtón „unzer-áner”, igaz, hogy valamikor a zsidó nőgyeleti bálon Csongrádon szép névjegyet adtak le felelőtlen „védnök”-ök.

De ha már ezt a békés harmóniát el is fogadnók, az vagyunk bátrak kérdezni, hogy a bál céljait szolgáló diáksegélyzési pénzből a begyűlt 200.000 leiből fog-e jutni zsidó diákoknak is. A zsidó diákoknak, kik például a numerus-klaususz miatt valahol messzi a nagyvilágban tanulnak, távol a szülői háztól? Az a 260 zsidó védnök ezt védje meg! Védje meg legalább a zsidók igazát, a mi igazunkat!

Dr. Leopold Katz.

A „Die Neue Welt” című wieni című cionista lap minden héten közli a zsidóságból kitértek névsorát. A február 28-iki legutóbbi számban, böngészés közben, ismerős névre bukkantam.

Dr. Leopold Katz geb. 1889 in Ujfalu. Utána közvetlenül feleségének neve és lakásának címe.

Akik emlékeznek a váradai kommunista időkre, azok nem felejtették el Dr. Katz Lipót nevét sem. Hogy ki volt Dr. Katz Lipót akkor városunkban és milyen szerepet játszott, azt nem célunk most taglálni. A váradai kommun egyik legexponáltabb vezére volt. Azóta emigrációban él. Most hallunk megint róla. Azzal kapcsolatban, hogy elhagyta a zsidóságot. Nem tudjuk innen távolból, hogy mi lehetett indító oka elhatározásának. Nem értjük, hogy karrierjének melyik fázisához érkezett, hogy annak kedvéért, kellett elhagynia zsidóságát. Micsoda párt vagy egyéni érdek vezethette ezuttal lépteit? Régi ideológiájában él-e még s azért tette, vagy talán új „vallás” hive lett. Nem gondolunk bevett vallásokra, hiszen oda bizonyára nem lépett be. A kommunizmus egyeseknek elég vallás ahhoz, hogy fanatikusan higyenek benne. Dr. Leopold Katz elhagyott végleg bennünket. Bevalljuk nem sokat veszítettünk vele, sőt...

Német antiszemizmus.

Amint külföldi megbízható lapok hozzák, Berlin kellős közepén telifestették egy zsidó templom falait, különböző zsidógyalázó szavakkal. Ez Berlinben történt, a világ legrendesebb metropolisában. Fajdalmas, hogy a német „Rassenantisemitizmus”, nem vesztett erejéből, az utóbbi években. A templomgyalázók méltó keretet adnak annak a szellemnek, melyet egész Európa gyűlöli a németekben.

Esziükbe juttatja az erdélyi százság viselkedését, amikor a templomrombolások voltak minálunk. Azt írták: „bennünket ez nem érdekel, sajnáljuk de semmi közünk hozzá”.

Ezért nehéz itt Romániában a német kisebbséggel az együttműködés...

(Elsz)

HIREK.

Felölös szerkesztő: WASSERSTROM SANDOR.

A „Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5690.

Péntek: Adár 7 március 7.

Szombat: Adar 8, március 8.

Szombat bejövetele:

üzlet bezárás 5.55

gyertyagyújtás 6.—

Istentisztelet kezdete 6.05

Szombat kimenetele 7.10

Szombat Adar 8, március 8. שבת מרישת זכור

Csütörtök Adar 13, március 13. חמשה עשר בתשרי

Terjesszések és szerezetek előfizetőket az erdélyi ortodox zsidóság egyetlen és legolcsóbb heti lapjának, a „Népünk”-nek! A „Népünk”-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia!

— **Harminc millió dollárt küldtek eddig haza az amerikai zsidók.** A zsidó kivándorlókat támogató HIAS berlini irodájának közlése szerint az amerikai zsidók eddig 30 millió dollárt küldtek haza Európában maradt családtagjaik részére. Ez a hatalmas összeg különösen a román, lengyel és orosz zsidók helyzetén segített nagyon sokat, amely e nélkül nagy tömegekben teljesen tönkrementek volna.

— **Dr. Wise rabbi a zsidók bojkotálása ellen.** Amerikában, különösen New-Yorkban, az utóbbi időben egyre több nagy cég, részvénytársaság és bank következetesen mellőzi a zsidó munkaerők alkalmazását. Dr. Wise, new-yorki rabbi, fulmináns templomi beszédben ez ellen a bojkott ellen fordult és kijelentette, hogy ő felfogja venni a küzdelmet és ellen az eljárás ellen. A feltűnést keltő beszédet rádió útján egész Amerika zsidósága hallgatta és a legélénkebben helyeselte.

— **A szovjet visszautasította az angol zsidók százezer dolláros segélyét.** London március 4. A zsidó lakosság foglalkozásának átcsoportosításával megbízott kormánykomité kínos feltűnést keltett egyik legutóbbi aktusával. Az angolai zsidó segélyegyesületek százezer dollárt ajánlottak fel az oroszországi zsidó lakosság helyzetének feljavítására. Ezt az összeget a komité visszautasította. Az erre vonatkozó levél szövegében a következőképpen hangzik: „Az angol zsidók segélyegyesülete részéről felajánlott százezer dollár elfogadásához a kormánybizottság nem járulhat hozzá, miután az angol zsidó egyesületek élén dr. Herz főrabbi áll, aki Szovjetországgal ellenséges álláspontot foglal el, de nem fogadhatja el azért sem, mert az angol-zsidó részről történő ajándékozás alkalmas arra, hogy szovjetellenes propaganda céljára használtassék ki”

— **Orosz-zsidó kolonisták nagytömegű eltávolítása külföldi zsidó pénzen alapított kolonizációk.** A fehér-orosz szovjetkormány mezőgazdasági ügyosztálya röviddel ezelőtt rendeletet hozott, mely horderejében nem jelent mást, mint azt, hogy zsidó parasztek ezrei még e hó folyamán kötelesek a szovjet által világgá kürtölt orosz-zsidó „Kanaant” a Krim területet minden ingó és ingatlan vagyonuk hátrahagyásával elhagyni. A zsidó kolonisták következő kategóriát kényszeríti a drákói rendelet a kimerület előre nem várt elhagyására. Nem kívánatos elemek a következők: 1. Olyan kolonisták, kik bizonyos formában kereskedelmet is űznek. 2. Olyan kolonisták, kiknek hozzátartozói kereskedéssel is foglalkoznak. 3. Olyan kolonisták, kik valamikor régen kereskedelemmel foglalkoztak (vajon melyik zsidó nem tartozik ebbe a kategóriába? Szerk.) és olyanok, kik mások munkaerőjét valaha kihasználták. 4. Olyan kolonisták, kik a kolektivitás ellen propagandát űznek. 5. Olyan kolonisták, kik produktumaikat a termelési szövetkezetek megkerülésével magán feleknek eladják. Még e hó folyamán a legszigorubb ellenőrzéssel fogja a szovjetkormány földmivelésügyi osztálya ezt a drákói rendeletet keresztülhajtani annak megállapítási céljából, hogy kinek lesz még esetleg joga a kolonizáción maradni. Minden kolonista köteles élete folyamáról kérdőívet kitölteni. Az így kiállított kérdőívek alapján fogják megállapítani, hogy melyik kolonistát tartozik a „nemkívánatos elemek” közé. A minski zsidó napilapok egyike az „Oktjabir” üdvözli a rendeletet, mert — ugymond — csak a kolektivitással lehet a zsidó parasztek teljes asszimilálódását sikerrel biztosítani, csak így lehet a zsidó vallást tökéletesen megsemmisíteni. Így néz ki az amerikai milliárdos zsidó filantropok sok-sok millió dolláros Krim-kolonizációja.

— **A héber nyelv és az orthodoxia.** Fanatikus és műfanatikus orthodoxaink dühös harcot hirdetnek a cionisták héber nyelve, s különösen az általuk használt „szefárd” kiejtés ellen. Figyelembe ajánljuk ezeknek Schwartz Abraham vágselyei orthodox rabbi mostanában megjelent „Derech Háneser”

című művét, amely Nátán Adler, a híres frankfurti orthodox főrabbi életrajzát közli. E mű 45-ik oldalán a „Ceror Háchajim” című könyvből a következő részletet idézi: „Fiatal koromban, midőn reb Pinches Horovitz rabbinál Frankfurtban tanultam, gyakran elmentem rabbi Nátán Adler Béthámidrasába. Ott saját fülemmel hallottam a nagy gaont szefárd dialektusban imádkozni. Később megíudtam, hogy a szefárd dialektust egy Chaim Mudai nevű palesztinai rabbitól tanulta, aki két évig élt a házában. A két év alatt Adler Nátán főrabbi megtanulta a héber nyelvet s annyira megszerette a szefárd dialektust, hogy imáit is szefárd dialektusban végezte.

— **Meghívó.** A Siur Jesode Hátóra egylet a régi tanítványok bevonásával megünnepli Fisch Izrael egyleti tanár 25 éves áldásos működését. Az ünnepség Adar hó 9-én (március 9) d. u. 7 órakor lesz az egyleti helyiségekben Str. Cuza Voda 39 szám alatt. Ezen ünnepélyre, melyen a Főrabbi ur is meg fog jelenni, az elők. biz. hitközségeinek tagjait tisztelettel meghívja.

— **A szalonki egyetem zsidó fakultása.** A szalonki egyetem tanácsa a zsidó tudományok számára új tanszéket szerzett meg. Az új fakultáson grogomán hitközségnek rabbi és hittanárai fognak abszolválni. Az egyetem héber tanszékének tanára az országos híró Lázár Belleli, aki korul származású szefárd zsidó, az egyetemi tanács részéről azt az utasítást kapta, hogy utazza végig az ország görög s traciai zsidó községeket és azon zsidó ifjakat, akik az egyetem zsidó tudományos fakultása részére mint hallgatók számba jöhetnek, a jövő szemeszterre jegyezze elé. Tudvalevő, hogy a görög zsidó hitközségek rabbijai és hittanárai csak egyetemet végzett személyek lehetnek.

— **Harc a Szovjet vallásüldözése ellen.** London Február 28. Szerte az egész világon és így Angliában is hatalmas sajtó manifesztációk látnak napvilágot, melyek mind a szovjet valláselleni akcióval foglalkoznak. A keresztény egyházak fejei élesebb-nél-élesebb nyilatkozatokat adnak le a szovjet ellen. Az angol munkaügyi miniszter Hendersohn, az alsóházba bejelentette, hogy a munkáskormány is a legnagyobb figyelemmel és agodalommal kíséri az orosz eseményeket.

— **Templom bezárások Oroszországban.** A müncheni kardinális Faulhaber egyik beszédében reá mutatott arra, hogy egy negyed év alatt az orosz szovjet 200 zsinagógát, moschét és több mint 180 keresztény templomot záratott be. Az orosz vallásüldözés a lelkiismereti szabadság teljes elfojtását jelenti és annak komoly hatása a nyugati kulturára is kiszámíthatatlan.

— **Szijum ünnepély.** A város kellő közepén működik szerény csendességben, de annál lüktetőbb zsidó élettel reb Mordche Eliezer Cseszne jesivára előkészítő tanfolyama, ahol kevés számú kiváló szorgalmu és igyekvő gyermekek tanulnak I-ten felelmet, mint a tudományok kufejét חכמה ודעת ויראת ה' és azzal párosulva Tórá. A Plaşa Mihai Viteazul 8 számú néhai Ullmann Izidor z. I. házában a vasudvar lárámája, egy kávé pergelde zugása és borkereskedés zajos rakodóhelye között egy „Winkle Cheder” van, ahol a hajdani tulajdonos szemelött tartva a bölcseink ama mondását יהי בית ועד לחכמים „legyen háza gyülekező helye a tudósoknak” egy szobácskát besz hámidros-nak jelölt ki, hol örök időn át Tórá-t tanuljanak, mely elgondolást a méltó utódok és örökösök úgy hajtottak végre, hogy ott adtak helyet a nagy tudós és oktatásban kiváló reb Mordchenek, aki 8-10 felügyeletére bizott böchernövendékekkel reggeltől késő estig a régi litván metódus szerint tanul Gemoret és a dicső régi nagyjaink kipróbált pedagógiai rendszere szerint oktatja a tudni vágyó növendékeket. Folyó hó 2-a ünnepnap volt ezen egyébként egyhangú tanszobában. Másfél évi ernyedetlen tanulás után befejezték בבא מציעא ת"מ. A kis bocherlik összebeszéltek és meglepetésszerűen bejelentették a „Rebbi”-nek, hogy a ת"מ-ot egy maguk erejéből össze állított kis szűdesz micvevel akarják ünneppé avatni. Bár ebben a tanházban nincs „szünet” és „vakáció” rendszer, még órákat sem lehet „mevátel zein” most már este 6 órakor lett adva a szünet, hogy fél nyolc órai kezdettel a szijum megtartható legyen. Főtisztelendő Fuchs Benjámin főrabbi megérkezése után nyomban megkezdődött a szijum, melyet a Mester יהודין ערך vezetett be, ami után a lakoma következett. Legjobb hangulat közöt folyt le az ünnepély. A főrabbi a tanulókhöz buzdító és lelkesítő beszédet intézett, majd reb Mordche fejezte ki elismerését tanítványainak és fokozottabb igyekezetre serkentette őket, végül a tanítványok nevében kik az egész meszechtet kitanulták. Kirsch Jichok (Imre) tartott תורה ודבר val fűszerezett beszédet, melyben hálás köszönetét fejezte ki a mesternek, aki szeretettel párosult szigorral tanítja ragaszkodó tanítványait. A tanítványok Silber Móse vezetésével szép zsidó dalokat énekeltek. A jelenlevők felejthetetlen emlékekkel távoztak a késő esti órákban a valódi מצוה של מצוה-rol.

— **Megtalálták Aron főpap sirját.** Lawrance ezredes, a kelet kitűnő ismerője, akiről már sokat hallott az újságolvasó közönség, azzal a gondolat-fal foglalkozik, hogy expedíciót szervez az akabai golftól 90 kilométernyire fekvő Petra nevű elsüllyedt

régi város kiásatására. A mélyen a föld alatt fekvő városból eddig napfényre került muzeális értékű tárgyak arra engednek következtetni, hogy olyan városból származnak, amely Izrael gyermekeinek Egyiptomból való kivonulása idejében a Szináj sivatag kereskedelmi centruma volt. Az innen érkezett hírek szerint a város közelében állítólag megtalálták Aron főpap sirját is. A hírek természetesen még megerősítésre szorulnak.

— **Gutfried Simon halálához.** Mult heti számunkban megemlékeztünk azon szomorú eseményről, mely bennünket Gutfried Simon halálával ért. A gyászolók, — kiket mult számunkban nem említettünk, többek között még Kolozsvárról Gutfried Adolf fivére, Nagyváradról Beck Izidor sógora,

— **Nagy mizráchi meeting Munkácson.** A mult héten a munkácsi Mizráchi szervezet tömeggyűlést rendezett a Csillag szálloda nagytermében. A meeting vezérszónoka Guttmann Mojse volt, aki fellette hatásos beszédben ismertette az általános cionista helyzetet és a mizráchi feladatát.

— **A Vaad Leumi Palesztina biztonágáért.** A Vaad Leumi (Palesztina Zsidó Nemzeti Tanács) rendkívüli ülést tartott, amelyen résztvett Pinkas Rutenberg a londonból visszatért Vaad Leumi elnök is. Ezen a rendkívüli ülésen Palesztina biztonságának kérdését tárgyalták. Az ülés hat órán át tartott és szigoruan bizalmas volt. Rutenberg beszámolt lord Passfield gyarmatügyi miniszterrel való találkozásáról és közölte, hogy a miniszter biztosította őt arról, hogy Palesztina alkotmányát semmiesetre sem fogják megváltoztatni.

— **Csendes Purim Tel-Avivban.** Az elmúlt évi szomorú eseményekre való tekintettel, a telavivi városi tanács elhatározta, hogy az idén teljes csöndben ünnepli meg Purimot. Így nem lesznek felvonulások, álarcos menetek, táncünnepek se, az idei Purim csak a templomra és a családok szük körére fog szorítkozni.

— **Einstein-erdő felavatása.** Jeruzsálem, február 28. A német cionisták Einstein ötvenéves születésnapjára egy erdőt ültettek, melynek felavatása chamiseászár besvát napján folyt le nagy ünnepek között, amelyen a palesztinai zsidóság valamennyi intézménye képviseltette magát.

EGYESÜLETI HIREK.

A satu-marei Ceiré Mizráchi rendszeresített Oneg Sábát előadását péntek este fél 9 órai kezdettel Schiffer Jeremiás és Izsák Arnold tartják meg a Zs. N. Sz. dísztermében, (Cuza Voda 20) melyre szívesen látja es ezuton hívja meg az érdeklődőket a Rendezőség.

— **Kultur előadás.** Az oradeai Ceiré-Mizráchi elhatározta, hogy folyó hó 9-én, Vasárnap délután 4 órakor, a saját helyiségében (Ullmann palota) kultúrelőadást tart, mely alkalommal Weisz Sájé a Ceiré Mizráchi alelnöke, nagyszabású felolvasást tart „Hazaszeretet” címe alatt. Verset szaval, Weinberger Lipót. Héber dalokat énekel Feig Lázár. Ez alkalomra ugy a tagokat, mint az érdeklődőket szívesen látja a vezetőség.

— **A nváradli Poale Mizráchi Oneg-Sabbatja** Mult hó 28-án péntek este fél 9-kor tartotta meg elsőizben a Poale Mizráchi ifjúsági egylet az Oneg Sábát estélyét, mely alkalommal Eisner Emil héber tanító tartott „Az ősi zsidók helyzete Egyiptomban” címen nagyszabású előadást, melyet a jelenlevők lelkes tetszéssel honoráltak. A Poale Mizráchi vezetősége a jól sikerült estély folytatni, további rendszeres Oneg Sábát esték megrendezését határozta el

Szerkesztői üzenetek

— **Egy olvasó Petroşani.** A Tomche Jesivosz költségekkel a Tomche kongresszuson nyilvánosan el lett számolva és a felmentvényt a kongresszus megadta. A Tomche Jesivosz pénzeket a nagyváradi hitközség, — miután a gyönyörű tóraszervekedést éppen a tóranak néhány kötelességszerű öre felbontotta — olyképen likvidálta, hogy a költségek bevonása után fennmaradt összeghez 25000 leit még hozzátoldott és azt néhány jesiva között — beleértve természetesen a váradit is — szétosztotta. Az összes pénz, költségek 70 százalékát különben a „megbízhatatlan” nagyváradi zsidóság hozta össze. Az elosztással vártak néhány hónapig, mert olyan nézetek is merültek fel, hogy a másik oldalról megkezdett „glatkoser” szervezkedést be kell várni és a pénzt a megbízhatóbb T. J. egyesületnek kell rendelkezésére bocsátani. Miután azonban ország-világ előtt szomorú valóság vált, hogy azon bizonyos autoritások csupán a romboláshoz értenek zseniálisan, de az építő munkához vagy egyáltalán nem értenek, vagy kényelmesek hozzá. Nekik a hitközség az elosztást minden más fórum mellőzésevel foganatosította. A váradit hitközség, teljesített munkája és áldozatkészsége és bizonyos autoritások részéről történt indokolatlan és érthetetlen megbántása után eléggé kompetensnek érezte magát az elosztást csupán a helybeli Tomche Jesivosz bizottság javaslatára és ellenőrzése alapján eszközölni. Eddig van. A többi a zsidó történelemre tartozik,

Reminiscenciák az erdélyi cionistamozgalom kezdeti idejéből.

Találkozásom az asszimilációval - a Talmud lapjain

4. Irta: JICCHAK ÁRPÁLI.

Igy aztán fordításban ismertetem meg vele a legenda további részét is, mely így folytatódik: „Szólt erre az Ur! Mit tegyek ezzel az öreggel? Majd mondom neki, menj és végy magadnak egy rimáskodó nőt, hogy szüljön neked parázna gyermekeket; azután mondom majd neki: kergessed el őket magadtól! Miként ő bírja majd őket elküldeni, úgy eresztsem én is Izráelt; amint írva van: „És szólt az Ur Hoséához: Menj, végy magadnak parázna nőt stb... Midőn aztán sor került az asszony elküldésére, így rimáskodott Hoséa proféta: „Ribono sel oldám“ Világ! Ur! gyermekeim vannak tőle és sem az eltávolításához nem érzek erőt, sem elválni tőle nem bírok. Szóla erre az Ur! Lám te, kinek neje parázna nő, gyermekeid parázna gyermekek, nem tudván a tied-é ők, avagy másoké, mégis így beszélsz, — Izraelre viszont, kik az én gyermekeim, kegyeltjeim gyermekei, Ábrahám, Izsák s Jákob gyermekei, egyike ama négy szerzeménynek amit világomon magamévá tettem, (Tóra, ég s föld, Szentély, Izrael...) miként írva van: „Am zukanitha“, „E nép, melyet szerezte“, őreájuk, Izraelre, tudod azt mondani: bomlazzam fel őket, vigyem őket más nemzet kebelébe? Ekkor Hoséa ráeszmélvén vétkére elkezdett irgalomért könyörögni önmaga számára. De Isten megint rászólt: „Ahelyett, hogy magaddal törődsz, hogy magadért imádkozol, könyörögi inkább irgalomért Izrael részére, akikre három végzeteljes rendelést mértem te miattad! Oda állt hát könyörületért imádkozni és hatálytalanította is az isteni rendelést, a g e z é r á h-t; majd áldásba kezdett, szólván 3 áldóigével a 3 végzés ellensúlyozásaké: „És léssen Izrael fiainak száma, mint a tenger jövőve stb... és léssen ama helyen, hol azt mondanák nékik: Nem-népem vagytok“, azaz (némi licenciával magyarázva) asszimiláns körökben, ahol tagadják a zsidó népi egyediséget, ahol a zsidóság nem népek számát, „majd azt mondják nékik: élő Istennek gyermekei“, Am (tovább magyarázva a verset) mi által lesznek az „élő Istennek gyermekei“, mi által jegyzik el magukat az örökkévalósággal? azáltal, amit a következő vers mond, hogy: „gyülekeznek Jüda fiai“ — azaz a „zsidók“ a nemzeti alapon állók — „és Izrael fiai“ — azaz az „izraeliták“, az asszimilánsok, — „együtt egy vezért tesznek maguk fölé és felvonulnak (Philipsohn fordítás) az országból“, azaz egyetlen vezéreszme jegyében egyesülnek, hogy felvonulnak a származás országából fel a szentföldre (Philipsohn magyarázata), vagyis belátják a Szentföld mint zsidó központ felépítésének üdvös hatását egész Izraelre a galuthbeliekre is, — „mert nagy a Jisráel; az Isten magvetésének napja“, — azaz nagyjelentőségű annak az isteni magvetésnek az ideje, hogy — mint maga a proféta interpretálja e szavát tovább a 25. versben — „és bevetem, begyökereztetem őt (Izrael) magamnak az országba“, ősi földjébe.

„Látja Uram“, — mondtam aztán debatteremnek, — „ha én fogok hozzá ahhoz a „darabka gemore“-hez, ha én „veszem magamat egy poszik fölé“ ép az ellenkezőjét hámozom ki belőle annak, amit ön akart belőle kiereszokolni. De most már ugyebár, Ön is elismeri, hogy a Talmud sem in bonam partem nyilatkozik az asszimilációról, — ha ugyan a tárgyalat idézetet elfogadjuk az asszimiláció talmudi, vagy tórabeli forráshelyének“. Maksanomnak nem igen nyerte meg tetszését a talmudi Hósea legendának ez a cirkulusait keresztező folytatása, bár elismerte „érdekességét“, sőt elismeréssel ismerte be, hogy jobban tudok tanulni nálánál (igazán szép tőle). De azóta nem kérdez többé talmudi „kase“-kat zsidónépi, sőt nemzeti állásfoglalásomat sem porhorreszkálja már, (ámbar „még“ nem békült meg velem), sőt az sem izgatja többé: Asszimiláció min Hatorah minjin: Hol van mégis elrejtve a talmud tengerében az asszimiláció honmentő panaceaja. Így aztán ismét magamra maradtam megzavart töprengéssel s tűnődve tanakodom és kutatom és buvárlom a talmud mélységeit az asszimiláció szines korallképződményének lelőhelye után. Minthogy pedig ebbeli igyekezetem mind ez ideig meddő maradt, a „nem-zionistich-hanem-asszimilazionistich-gesinnt“ talmudtudósok, a lamdanok jelé terjeszttem Maksan-om feleletlen maradt találos-kérdését, oldják ők meg a tudommal eddig megoldatlan problémát:

Asszimiláció min Hatorah minjin ???
(Vége.)

BÁRMILYEN

RÖNKÖT

BÉRVÁGÁSRA

olcsón elvállalunk

Oradea, Str. 20 Aprilie 37. volt Stern fűrésztelep.
TELEFON: 9-93

Ináncsi Tógazdaság

nagypiactéri Halcsarnokában

1 kgr. élő PONTY 75 Lei
bármely nagyságban

ÉRLEMESZESKEDÉS. LÉGCSÓHURUT ellen 6-8 héten át minden étkezés után megiszunk egy decilitert a magas jódtartalmu Cigelkai „LAJOS“ vizből. **GYOMORÉGÉS, SAVTULTENGÉS és GYOMORFEKÉLY** ellen a jódos, sós hydrocarbonatos Cigelkai „ISTVÁN“ vizből. (Már egy deciliter István-víz rögtön megszünteti a gyomorégést.) Váradon ugy a Cigelkai „LAJOS“, mint az „ISTVÁN“ gyógyvizek Janky Antal Utóda és ifj. Popper előkelelő cégeknél kaphatók. Rendeléseket felvesz: Fischer Emil ügynökség, Telefon: 9-62. Főlerakat Cigelkai jódos gyógyforrások vezérképviselte: Arines, (Egerhát) Jud. Sălaj.

WEISZ E. ZSIGMOND férfiszabó üzletét

Rákóczy-ut 6 sz. alá Orsolya zárda épületbe helyezte át Apolló drogériával szemben.

A legnagyobb divathirdetők elsőrangú kiállítás Angol és Skót szövetből. — Aki szépen s jól akar öltözködni, minden igényét olcsón ki-elégítheti e cégnél.

WEISZ E. ZSIGMOND
Oradea, Bulv. Reg. Ferdinand 6.

Aki a paptamási

„LITHYNIA“

ásvány vizet issza

Annak gyomor, vese, epe és hólyag **bántalmait**

TELEFON: 176. Sohsem térnek vissza
KAPHATÓ MINDENÜTT
Főlerakat: Str. N. Filipescu (Szarvas-sor) 23.

BRAUN ARNOLD Központi fűtés, vízvezeték és bádigos mester

CALEA VICTORIA 20.

Telefon: 5-57.

Állandó raktár mindenféle felszerelésekből.

Olcsó tűzifa

1 száraz cserhasáb . L. 390 || 1 száraz bükkhasáb . L. 370
1 száraz gyertyánhas . L. 380 || 1 száraz dorongfa . L. 330
Ezen árak méterenkint a telepen értendők

Házhoz szállítás méterenkint 30 Lei

Vulcan-fatelep Ugyanitt cser, gyertyán és bükk fa felvágott állapotban is kapható
Nagypiactér Közraktár mögött. Telefon 632

STERN HENRIK KÖNYVKÖTÉSZETE

ÜZLETIKÖNYVEK füzet és notesz gyártása
új ből megnyitott Nagyplac-tér 11 orth. hucsnarnok mellett
üzleti könyvek legolcsóbb bevásárlási helye.

Az ur közönség figyelmébe!

HACKMAYER URI SZABÓ üzletét

áthelyezte Bémer-tér 2 alá.
Apolló mozgó mellett.

Acéllemez üzlet

Esslingen ablak **REDÖNYÖKET**

a létező legjobb kivitelben és legolcsóbb áron készítünk és szállítunk!

ÁRAJÁNLATTAL DIJTALANUL SZOLGÁLUNK.

Halász Testvérek Redőny és lakatosárnygár
Oradea, Str. Cogălniceanu 16.
Telefon: 364.

A legszebb !! Zománcfényű gallérokat

KLEIN Gőzmosóda

Szent János ucca. 4.

M. ÁBRAHÁM kendőárú és szövőfonalak

nagyban és kicsinyben
Oradea, Piața Mihai Viteazul 5.

Mindenemü **BIZTOSÍTÁST** ugymint:

Élet-, Tűz-, Betörés-, Baleset-, Üveg-
Szállítmány- és Autó-biztosításokat

kartellen kívüli legkedvezőbb feltételekkel vállalja

WEISZ KÁLMÁN

ANKER-MIZRÁCHI

ERDÉLYRÉSZI VEZÉRKÉPVISELET

ORADEA, Piața Mihai Viteazul 8. TELEFON: 986.

Minden általam kötött biztosítás után **palesztinai** Mizráchi vallásos intézményeink és munkásaink külön **kedvezményben** részesülnek.

Bőröndkészítő üzemünket
a Granária-telepre helyeztük.

Az üzemet a legmodernebb gépekkel, szereltük fel. Mődukban áll a t. közönség legkényesebb igényeit kielégíteni. Készítünk mindenféle **bőröndöket** valódi Vulcan-Fiber és Hartplatte lemezből. Ugyiszintén iskolatáskákat

nagyban és kicsinyben eladásra.

Vállalunk minden e szakmába vágó munkát és javításokat a legjutányosabb áron és legpontosabb kivitelben. Rendelések üzemünkben valamint Piața Unirii 7 alatt levő fióküzletben eszközölhetők. A t. vevőközönség szives pártfogását kérjük Tisztelettel:

„WOLF“

industria de cufer - bőröndipar

ORADEA, STR. N. FILIPESCU GRANARIA ANLAGE

Egyesült Rum és Likörgyár R.-T.

Oradea, Str. Nicu Filipescu (Szarvassor) 7.

Mindenemü szeszes italok legolcsóbb beszerzési forrás

Telefon 10-44

Fióküzlet:
Piața M. Viteazul
Nagyplac-tér 11/a
Telefon: 10-48.

Értesítés!

Értesitem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy a legújabb modelljeim megérkeztek. A legújabban érkezett különleges **kosztüm** és **kabátjaim** a legkényesebb izlést is kielégítik. Fason készített **legjutányosabb** áron mellett vállalok.

DEUTSCH NÁNDOR

Oradea, Szilágyi Dezső-u. 1. (Orsolya Zárda.)

VEGYILEG

tisztít mos vasal

férfi és női ruhákat
Fehérnemű, gallómosást is vállal

BORGOS
vegytisztító

Bazár épület
Szinház oldal.

Tűzifát legolcsóbban

szállít

ZIMMERMANN MIKLÓS

Templom-tér 8. Telefon: 250